

[Karl Olsen.]

nomiske vanskeligheder og måtte derfor, hvor der var mulighed derfor, nedsætte forbruget.

Det ærede medlem var inde på spørgsmålet om manglen på lærere i de tyndt-befolkede egne. Den foregående taler, det ærede medlem hr. Heick, var ligeledes inde på det spørgsmål. Jeg tror, at det afgørende i den forbindelse ikke først og fremmest er, om der står en ny skole, men det er lønspørgsmålet, og jeg er helt enig med det ærede medlem i, at det er et spørgsmål, som bør tages op, for det er af afgørende betydning, at vi har lærere til disse skoler, og at det er gode folk, der søger derned, og folk, der vil blive dernede i vore udsatte grænsegene.

Det er vanskeligt at vide, hvor stort et behov for byggeri der gør sig gældende. Det vil være af betydning at få dette behov gjort op. Det er der ikke mulighed for ved denne lejlighed, men jeg ville anse det for heldigt, om man fik en lejlighed til grundigere at gå ind på hele problemet, og det tror jeg kunne ske, om ikke andetsteds, så i et samråd med den højtærede minister, f. eks. i finansudvalget.

Jeg tror imidlertid ikke, at denne forespørgsel vil kunne give anledning til stor uenighed i det høje ting. Vi er i den lykkelige situation, at der er fuld enighed mellem partierne i vort land om vore forpligtelser overfor grænselandet. Hvis der i det af den ærede ordfører for forespørgerne fremførte er noget, der måtte give anledning til handling, til snarlig handling, tror jeg, at vi meget hurtigt kunne nå til enighed om de nødvendige bevillinger. Jeg føler mig fuldt og helt tryk ved den administration, som den højtærede minister udøver på dette område, og jeg kan sige, at hvis der kan påpeges alvorlige aktuelle vanskeligheder, problemer, der kræver hurtig løsning, vil det i alt fald ikke komme til at strande på det parti, som jeg repræsenterer, og jeg tror heller ikke på ministeren.

Jørgen Jørgensen (Lejre): Der var for Danmark efter 1920 en vigtig kulturel opgave at tage op i Nordslesvig, og jeg tror, man har lov til at sige, at den danske stat og den danske rigsdag har vist forståelse og ansvarsfølelse overfor denne opgave. Grundlaget, der blev skabt for skolevæsenet i Nordslesvig efter 1920, byggede i det væsentlige på Jacob Appels skolelov. Det var ikke alene en nyordning, som betød uhyre meget for Sønderjylland, der var kommet tilbage til Danmark efter at have levet under et

helt andet skolevæsen, end man havde i det øvrige danske land. Den nye skoleordning betød ikke alene en nyordning for den nye landsdel, den betød faktisk en ny-skabelse indenfor dansk skolevæsen, hvor man i højere grad end nogensinde før byggede skolen op i forståelse med og påkaldende forældrenes interesse. Denne Jacob Appels skolelov har været grundlaget for den senere skolelovgivning i Danmark, men vi er desværre aldrig nået til helt at realisere de synspunkter, som ligger til grund for 1920-loven, hvad jeg forsåvidt beklager. Det var altså en nydannelse, der blev skabt, en nydannelse af betydning for Sønderjylland og af betydning for dansk skolelovgivning i det hele taget. Dette grundlag for skolevæsenet har gennem tiderne haft mange trofaste støtter i Sønderjylland. En mand som tidligere landstingsmand Jepsen Christensen har været en sikker værner om det, der blev skabt i 1920, og jeg synes, vi har grund til at sige, at den udvikling af skolevæsenet, der foregik i Sønderjylland fra 1920 op til den sidste verdenskrig, var særdeles tilfredsstillende, både set fra et almindeligt dansk synspunkt og set fra et sønderjysk synspunkt. Det viste sig og viser sig ved debatten i dag, hvor farligt det er, når lovgivningsmagten lader sig påvirke for stærkt af stemninger. Det, som går gennem debatten i dag, og som jeg har haft anledning til at påpege ved adskillige lejligheder, er erkendelsen af det uheldige, der fandt sted, da vi i tiden efter 1945 fræveg de grundsynspunkter, man tidligere havde bygget skolevæsenet på, og som havde vist sig at være et såre tilfredsstillende grundlag. Man lod sig efter 1945 beherske af slagord, som altid er farlige; slagordet om ingen særlovgivning af nogen art var det, der skulle præge også skolelovgivningen, når man tog hensyn til Sønderjylland. Det viser sig nu, at det må vi se at komme bort fra.

Nu er der forsåvidt ingen uoverensstemmelse mellem synspunkterne hos ordføreren for forespørgerne, de andre ordførere, der har haft ordet, og ministeren. Vi mener alle, at der trænges til en særlig ydelse for at bringe skolevæsenet i Sønderjylland længere frem og hurtigere frem, end det ellers ville være muligt, men det, man diskuterer, er, om det kan ske ad den indirekte vej gennem den bevilling på 8 mill. kr. med 1 mill. kr. om året, som blev givet i forbindelse med tilsynslovens revision for et par år siden. Det er altså ikke om selve hovedsagen: at der bør skaffes særlige midler og ekstraordinære midler til skolevæsenet i